

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., po jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se za 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zadnja beseda o 600 goldinarjih.

(Iz učiteljskih krogov Notranjske.)

Ako to ne pomaga, potem bi bila vsaka beseda: bob ob steno metati in se z bikom bosti.

Nar. pris.

Da nad svojim sovražnikom ložje dosežeš zmage venec, opazuj bistrim okom vsako njegovo kretanje! Ravna se po tem pravilu boljše taktike, sem si izposodil v zabavo velikih počitnic jeden letnik „Laib. Schulzeit.“ iz naše okrajne učiteljske knjigarne. Po pazljivem čitanju pridem do zadnje številke, kjer se običajno bobna za novo naročbo na ta list. Tu obrnejo mojo pozornost na se sledeče z razprtimi črkami tiskane besede: „Ein solches Organ ist namentlich jetzt für jeden Lehrer, der noch Berufsgefühl im Leibe hat, eine Nothwendigkeit, wodie Satzungen, denen wir stets und nicht selten zu unserem Nachtheile das Wort redeten, auch in Krain langsam zum Durchbruche kommen, wie dies der Landtag und so manches andere bewies. Man erkennt, was endlich zum Siege gelangen muss und verlässt den Standpunkt der Negation, den man zum Nachtheile der guten Sache so viele Jahre festgehalten. Wer Augen hat, der sehe!“

Častitega čitatelja čujem jeziti se, rekoč: „Kaj vlečeš te stare čenčarije zopet na svitlo; tako je „Schulzeitung“ pisala takrat, ko so imeli v kranjskem deželni zboru večino nemškutarji, ki so vsprejeli Vesteneckovo šolsko novelo in dovolili 500 gold. za goreče germanizatorje.“ Jako se motiš, dragi moj! Ta himna v nevezane besedi se deželni zboru poje v 24. št. XI. tečaja z dne 25. decembra 1883. leta. Torej nij dvoma, da je urednik Sima mislil na lansko zasedanje tužnega spomina. Ker pa v zadnjem zboru razun šolskega proračuna in privolitve tistih famoznih 600 gold. vnetim ponemčevalcem ni bilo nikake druge šolske predloge, sta se Linhart in Sima obradostila jedino nad poslednjim činom. Silno rad bi bil videl ta dva glavarja ponemčevalne šole, kako sta veselja poskakovala in si roke mela, videča, da jima ne bode treba več nadlegovati „Schulverein-a“ za nagrado germanizatorjem, ker bode v prihodnjem to oskrboval drage volje narodni deželni zbor!

Navedeni citat je sicer majhen, a ima veliko v sebi, in kdor zna mej vrsticami čitati, najde v njem skrito to le misel: Glejte, kranjski učitelji! Tista slovenska ljudska šola, o kateri Vam „učiteljski Tovariš“ že 23 let kvasi, ni vredna piškavga oreha, nego naše „Satzung“, t. j. nemška ljudska šola za Slovence, katero Vam neprestano priporoča „Schulzeitung“ že 11 let, te so jedino prave. Štajerski in koroški deželni zbor se ravna z najboljšim uspehom stanovitno po njih. A ideja ponemčenje Slovencev po nemčevalnej ljudski šoli, ima, kakor na svoje oči vidite tako silno moč, da se jej ne more več ustavljati niti Vaš kranjski narodni deželni zbor, od katerega ste pričakovali zlatih gradov. Spametujte že vender in popustite maločastni prapor tistega Praprotnika ter pritecite pod zmagovito zastavo Linharta in Sime!

In kdo je dal povod za tako sleparjenje in beganje učiteljev? Potem se pa še licemersko čudenje izreka, kako da je mej njimi tako malo značajev.

A komur ta dvomljiva pohvala še ni odprla oči, na kliniko ž njim, da mu ozdravijo okulérji očesno mreno! Če ima deželna blagajnica kaj novcev odveč, naj se ž njimi oskrbje tukajšnje kraške šolske občine s šolskimi vrti, kojih zaradi uboštva še mnogo šol nema. Ali pa, ako privoščji deželni zbor nam učiteljem na deželi kaj postranskega zaslužka, naj razpiše nagrade za umno sadjerejo in marljivo gojitev národnega petja šoli odrasle mladine.

V naglici bi bil kmalu nekaj važnega pozabil. S tistimi 600 gld. se baje tudi Kočevski učenci slovenščine uče? Tudi na ta pesek v oči so dobili metači izvrsten odgovor. Kakor mi je pravil pripravnik Ljubljanskega učiteljskega, je letos s Slovenci delalo zrelostni izpit tudi devet Kočevarjev, kateri so se dali pa vsi izprašati samo za nemške šole. Ako bi pa utegnil naš deželni zbor letos z zopetno privolitvijo 600 gld. za nemščino, koperneti po Simovi pohvali, — potem prosim pa g. Dežmana, da zbere ves svoj humor ter inscenira ta-le „špas“: Za dotično sejo naj si preskrbi upisalno polo udov „der Ortsgruppe-Laibach“, kojo naj pomoli v podpis vsakemu poslancu, ki bode za to svoto glasoval. Ker mu že zaradi doslednosti ne bode mogel odreči nihče podpisa, naj to veselo dogodbo brzojavi dr. Weitlofu, da jih predlaga za častne ude „Schulverein-a“, v Ljubljanskej kazini naj se jim pa slovesno izročé častne diplome, a pri slovesnem banketu naj napitnice prevzameta Linhart in Sima!

Da pohvala „Schulzeitunge“ ne zadeva tistih vrlih poslancev, ki so lani zoper to svoto glasovali, to jim je sedaj v največjo čast, — a v posebno zadostenje mora biti to tistemu poslancu, ki je s položitvijo svojega mandata proti temu, ves narod sramotečemu činu, protestoval!

Zato mu bodemo pa notranjski njegovi volilci v Velicega Šmarna dan v Postojini votirali jednoglasno zaupnico, in zaoriti čemo, da se bode čulo notri tja v Logaški dvorec: Naš poslanec je bil in bode, dokler mu dá Bog živeti: junački boritelj za narodne svetinje — gospod dr. Valentin Zarnik!

I.

Trgovska in obrtna zbornica.

(Konec.)

IV. Gosp. Vaso Petričič poroča o prošnji občine Obrh za dovolitev petih semnje z blagom in živino v farni vasi Dragatuši. Proti semnjem se izražajo samo tri poročila. Zbornica se je že v seji dne 9. septembra 1870 o jednaki prošnji te občine proti izrekla, ker se razmere neso spremenile, stavi predlog: Nasvetuje naj se, da se prošnja ne usliši. Predlog se vzprejme.

V. G. Vaso Petričič poroča o prošnji občinskega zastopa v Vinjem Vrhu za dovolitev štirih semnje z blagom in živino. Prošnja podpirajo občine Petrova Vas, Semič, Kot, Črešnovc in Gradec. Proti dovolitvi so štiri poročila. Ker se je zbornica dne 24. septembra 1880 proti dovolitvi izrekla in se razmere od tedaj neso spremenile, stavi odsek predlog: Nasvetuje se visoki c. kr. deželni vladi, da prošnja ne ugodí.

Predlog se vzprejme.

VI. G. Vaso Petričič poroča o prošnji občine Novi Lazi za dovoljenje jednega semnja z blagom in živino. Opravičene občine ne ugovarjajo tej prošnji. Odsek ne more prošnje priporočati z ozirom na to, da je v Kočevskem okraju 60 semnje, izmed katerih jih pripada 38 davčnemu okraju Kočevje, dalje z ozirom na to, da je v bližini 11 semnje, torej iz gospodarstvenih ozirov nikakor ni potrebna

pomnožitev semnje. Odsek torej predlaga: Zbornica naj nasvetuje, da se prošnja ne ugodí.

Predlog se vzprejme.

VII. G. Vaso Petričič poroča o prošnji občine Vrhnika, naj bi se ji dovolil tržni dan na vsak četrtek in nasvetuje: Zbornica naj c. kr. okrajnemu glavarstvu prošnjo priporoča.

Predlog se vzprejme.

VIII. Gosp. zbornični predsednik Josip Kušar poroča o dopisu mestnega magistrata, kateri vabi zbornico, naj naznani izvedence za prepire o znakah za izdelke lekarnarjev. Gosp. predsednik predlaga izvolitev naslednjih gospodov: Otomara Bamberga, Alfreda Ledenika, Josipa Lozerja, H. Ničmana, Mih. Pakiča, V. Petričiča, dr. Josip Poklukarja in Fr. Ks. Souvana.

Predlog se jednoglasno vzprejme.

IX. Zbornični tajnik poroča o ukazu visokega ministerstva z dne 5. julija 1884, št. 1192, s katerim Nj. eksclenca gospod trgovski minister poroča, da dne 1. avgusta t. l. stopi v moč Najvišje potrjena in z ukazom trgovskega ministerstva z dne 23. junija 1884., drž. zak. št. 103 razglašena organizacija državno-železniške uprave. Namesto državno-železniškega sveta, kateri se je sestavil na podlagi ukaza z dne 26. februarja 1882, drž. zak. št. 25, a se zdaj razpustil, stopi po §. 5 gori omenjene organizacije državno-železnišk svet, kateri ima izrekatí svoje mnenje o gospodarstvenih vprašanjih pri železniškem prometu; ta državno-železniški svet sestoji iz predsednika in 50 članov, katere imenuje trgovski minister. Izmed teh jih imenuje 24 po navetu trgovskih in obrtnih zbornic, in zbornica v Ljubljani ima z zbornico v Gorici vkup jednega predlagati ter ob jednem naznani namestnika. Predlagati se morejo samo pravi zbornični člani. Zbornični tajnik naznanja dopis na trgovsko in obrtno zbornico v Gorici, na kateri dopis pa še ni došel odgovor ter meni, naj bi se koj vršila volitev, ker se je nadejati da Goriška zbornica vzprejme predlog in se ta nasvet mora izvršiti že do 25. julija.

Zbornica se soglašá s tem predlogom. Na predlog gospoda zborničnega predsednika se predlaga pravi član zborničen g. Karol Luckmann, ravnatelj kranjske obrtne družbe članom in sklene se, da se oni član, katerega imenuje Goriška zbornica, predlaga namestnikom.

X. G. Vaso Petričič opozarja, da c. kr. deželna blagajnica ne vzprejema pokvarjenega, obrežanega, prevrtanega in zelo obrabljenega denarja, kar prouzroča trgovcem ne malo škodo, ker morajo od kupovalcev vzprejemati tudi poškodovan denar, če hočejo kaj prodati. On stavi torej predlog: Zbornica naj dela na to, da bode c. kr. deželna blagajnica vzprejemala poškodovane desetice in dvajsetice ter da se le potem odstranijo iz prometa.

Gospod zbornični predsednik Josip Kušar omenja, da se je zbornica zaradi tega že obrnila na visoko c. kr. finančno ministerstvo in ker dohajajo jednake prošnje, se bode; če se ta prošnja ne usliši, zopet obrnila na visoko c. kr. finančno ministerstvo.

Zbornica vzame to izjavo z zadovoljstvom v znanje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. avgusta.

Včeraj je minulo pet let, odkar je postal grof Taaffe ministerski predsednik. Nemška liberalna stranka, ki je bila nekdanj tako mogočna, je bila

takrat tako prišla ob veljavo, da ni mogla sama sestaviti nobene vlade. Kakor se je tudi baron Depretis prizadeval, da bi sestavil ministerstvo z leve, vse je bilo zaman. Priti je morala sprememba. Vsi nemški narodi smo novo ministerstvo z veseljem pozdravili, tembolj, ker se nam je obetala narodna enakopravnost. V novem ministerstvu je sicer ostalo nekaj liberalcev, katere je pa prisilila njih lastna stranka izstopiti iz ministerstva. Tako so polagoma prišli v ministerstvo nemški konservativci, pa tudi nekaj Slovanov. Novo ministerstvo imelo je prestatiti hude boje, vsako leto so liberalci kaj iznašli, s čemer so hoteli vreči ga. Pa v vseh nevarnostih mu je desnica pomogla iz zadrege. Mnogi poslanci z desnice so zatajili interese svojih volilcev, da so le ohranili strankino disciplino. Desnica bila je tako trdna, da so jo nasprotniki začeli imenovati železni obroč. Kaj je pa dobila desnica od vlade za svoje zvesto podpiranje? Jako malo. Narodno vprašanje, ki je bistveno vprašanje velikega dela desnice, se je vedno odpravilo z javnega pozorišča, nič dosti boje ni bilo z drugimi tirjatvami. Pa to še ni zadosti. Sedaj hoče vlada desničarje še potisniti na stran in osnovati neko srednjo stranko, na katero se misli opirati. Tako da se sedaj že marsikak poslanec, ki je dosedaj hodil z vlado, že kesa zaradi tega. Najbolj smo pa opeharjeni mi Slovani. Naši ljudje se še vedno nazaj potiskajo, to najbolje kaže to, da je v ministerstvu 5 Nemcev in samo 3 Slovani, izmed deželnih šefov je, ako generalov Kravsa in Juvanoviča ne štejemo, 8 Nemcev in samo 3 Slovani, in izmed predsednikov višjih sodišč jih še 10% ni Slovanov, če tudi je slovenski živelj v večini v tostranskej državni polovici.

Kakor nemški listi poročajo imajo nemški liberalci še vedno večino v štajerskem velikem posestvu, če tudi so hše, upisane v deželno desko, izbrisane iz volilnega zapisnika. Njih zmaga je samo od tega zavisna, če pridejo vsi liberalni volilci volit. Ako jih pa kaj izostane, pa bodo propali, ker je večina jako neznačna. Vseh volilcev broji štajersko veleposestvo 179.

Rusini na Gališkem se zbirajo na taborih in se posvetujejo o sedanjem položaju njih naroda, kako postopati pri prihodnjih volitvah v državni zbor, kako zboljšati stanje vzhodno galiških kmetov, in sredstvih kako se braniti proti pritisku od strani poljskih sodeželanov. Tudi rusinski narod se vedno bolj zaveda svoje narodnosti, in s časom utegne postati faktor, s katerim se bode tudi moralo računati.

Kakor se Dunajskim listom poroča iz Dalmacije se tam kaj strogo postopa proti časopisom in proti dopisnikom tujih novin. Telegrami na opozicijske novine se konfiskujejo. Konfiskacije poročil o javnih sejah deželnega zbora in javnih sodnijskih obravnava h neso redke. Sploh se tam največkrat konfiskujejo časopisi v vsej monarhiji.

Hrvatski sabor je sklican na 23. dan t. m. Zboroval bode le malo časa, potem se bode pa razpustil. Pri novih volitvah bode pa tudi najbrž zmagala vladna stranka, kajti pričakovati je od vlade jako hud pritisk. Ban sam se je podal v Krajino, kakor se govori, samo zato, da je pripravil tla za vladno stranko pri volitvah.

Vnanje države.

Crnogorski knez je zaukazal, zidati novo mesto Podgorico. Gradjenje ceste iz Plavnice čez Podgorico v Danilov grad se je že začelo. Ta cesta bode imela velik strateški pomen.

Mej **bolgarskimi** konservativci in liberalci se neki napravija zveza proti sedanjemu ministerstvu. Če je to resnica, potem sedanje ministerstvo ne bode dolgo trajalo. Žalostno je za mlado kneževino, da tako dolgo ne more priti do stalne vlade. Strankarski prepripi zadržujejo vsak napredek. Preveč mož je, ki bi bili radi ministri, zato pa drug družem polena pod noge mečejo. Razpor je že stara slovanska napaka. Kdo pa ima korist od tega? Tujci, sovražniki slovanstva. To vidimo povsod, tudi v Bolgariji. Tamošnje stranke se mej sabo prepripi, tuje vlade pa pri tem žanjejo največje koristi.

Francoski kongres je imel v ponedeljek svojo sedmo sejo. Prvi je poprijel besedo bonoparhist Cuneo d'Ornano, ki je utemeljeval dostavek k reviziji, da bi plebescit moral sankcionirati ustavne zakone. Znano je namreč, da bonopartiški principi po plebescitu hočejo prilezti na prestol, zato so njih privrženci se tukaj potegnili za plebescit. Ta dostavek je pa bil zavrnjen s 500 proti 215 glasom. Nek drug dostavek, tikajoč se pravice, razpustiti zbornico, se je zavrgel s 455 proti 283 glasom. Potem je prišel razgovor o 1. odstavku revizijskega načrta na vrsto (2 mesečni obrok za sklicanje zborničnih volilcev). Glasovalo se je po listkih in vsprejel se je s 523 proti 139 glasom ta odstavek, kakor sta ga vsprejela zbornica in senat. Potem je pa prišel na vrsto 2. odstavek ustave, ki določuje, da republikanska državna oblika ne sme biti predmet revizije ustave in da principi rodbin, ki so v Franciji vladale, ne morejo postati predsedniki republike. Proti tem predlogom sta govorila orleanista Bocher in Freppel (škof). Prvi je poudarjal, da je ta odstavek nepotreben, ker se večina zbornic itak menja, in bode, kedar pride druga večina, ga pa odpravila. Tak član bi pa tudi nasprotoval svobodi. Sicer bomo pa, rekel je, na tihem pripravili nov režim, ki nas bode osvobodil republike in njenega pritiskanja. Odgovarjal mu je

ministerski predsednik Jules Ferry, in v svojem govoru rekel, da ta odstavek ni tako nepotreben, kakor je trdil predgovornik, to kaže že to, da mu je ta tako nasprotoval. Škof Freppel je trdil, da je le monarhija povzdignila Francijo in da bode ta zaradi lastne veljave zopet prej ali slej morala postati kraljestvo. Glasovalo se je o vsakem delu tega odstavka posebej, in bil je prvi vsprejet s 502 proti 155, poslednji pa s 597 proti 153 glasom. Ves odstavek je pa bil vsprejet z veliko večino. Pri tej priložnosti je tudi ministerski predsednik naznanil, da vlada misli v kratkem predložiti zbornici poslancev zakon, ki jemlje princem vsako pasivno volilno pravo.

Število angleških vojakov v Egiptu se bode zaradi nameravane ekspedicije v Chartum za 10.000 mož povišalo.

Dopisi.

Iz Zagorja na Notranjsken 12. avgusta. [Izv. dop.] Tukajšnje bralno društvo je, kakor smo že brzojavili, v odborovej seji dne 9. t. m. jednoglasno izključilo najnovejši dnevnik alias „slovenski Wochenblatt“. Povod temu izbacenju je ta, da notranjski Zagorci hočejo pokazati, da takega lista, ki le nemir dela, nečejo v svojej društveni sobani ne za plačilo in tudi ne brezplačno. Pri odborovej seji bilo je tudi skieneno, brzojaviti „Slov. Nar.“ ta sklep. Opomnim naj ob enem, da so se vse v tukajšnji bralnej sobi nahajajoče številke najnovejšega dnevnika sežgale. Nauki tega lista, ki prouzučujejo le prepri, so nam zavednim Zagorcem nepotrebni, drugi časopisi in knjige nam boljše in v narodnem oziru bolj posnemanja vredne nauke dajo, po njih se bodedo ravnali.

Gosp. Obreze dopisi na notranjske domoljube nas neso posebno navdušili. Nemo najizvrstnejši politiki, a prav dobro vidimo, kaj se namerava, dobro čutimo, da in kje nas čevelj tišči. — „Narodna gostilna“ v Št. Petru je po našem vzgledu najnovejši dnevnik tudi izbacnila, oziroma nazaj poslala z opombo, da tako hujskajočega časaika več prejemati ne mara.

V ohranjenje narodnega miru bi bilo res vredno priporočati ne le posamičnim osobam, tamveč tudi društvom, da se ravnajo po vzgledu Notranjcev. Kdor nemir išče, gotovo tudi v nemiru pogine, in po mojem mnenji sme to osodo pričakovati prav v kratkem tudi najnovejši dnevnik. Zagorec.

Iz Središča 12. avgusta. [Izv. dop.] (K volitvi deželnega poslanca.) Pretečeno nedeljo se je tukaj in v Ormoži vršil volilni shod z jako dobrim uspehom; predstavil se je gospod profesor Kunstek iz Ptuja kot kandidat za deželnega poslanca v skupini mest in trgov ter razvijal svoj program; povedal nam je svoje dobre nazore in mnenja, kako se morejo zboljšati razmere v spodnjem Štajerji in za Slovence sploh v političnem, nerodnogospodarskem in šolskem obziru. Poudarjal je, da je njegov program in delovanje cele slovenske stranke v njenem dosedanem 23 letnem parlamentarnem borenju za pravico. Ko so nekateri volilci povedali še svoje želje, na katere ozirati se je gospod kandidat obljubil, je bil on z veseljem jednoglasno vsprejet kandidatom deželnega poslanca.

Zdaj pa na noge, dragi volilci v Ptui, Ormoži, Ljutomeru in Rogatci, vsi dne 21. t. m. na volišče, da vržemo prvokrat v tej skupini nasprotnika ob tla; udeležba mora biti popolna in kdor bi izostal, zakrivil bi izdajstvo naroda, bil bi v pravem pomenu besede Judež Iškarijot. — Vi odličnjaki, imejte skrb na volilce, da nikdo ne izostane; 21. t. m. je dan, na katerega ves slovenski svet nadejno čaka, nobena skrb, nobena eneržija nam ne sme biti pretežka. Nasprotniki imajo gaslo: „Alle Mann an Bord!“ To gaslo tudi velja za nas in zmaga bo naša; v to pomozi Bog in sreča junaška.

Iz Ptuja 11. avgusta. [Izv. dop.] Pri nas se vrše ravnokar volitve volilnih mož, katere se vrše precej mirno, kajti vladnega aparata zdaj ne poznamo. Vedeti je namreč treba, da se je še celo pri slednjih državnozbornskih volitvah od strani nekega c. kr. komisarja na ljudstvo nekoliko uplivalo. Zdaj smo to môro, hvala Bogu, vendar raz sebe vrgli, gg. komisarji drže se popolnoma nevtralnimi. Tudi mi nečemo na kmetsko ljudstvo uplirati, kajti mi hočemo, da se volitve vrše prosto. In tako je prav. A druga môra je prišla na nas, mora kupovanja glasov od strani nemčurjev. Iz gotovega vira vam zamorem poročati, da je kupovanje glasov pri nas na dnevnem redu. Tako so mi znani slučaji: ta mož je dobil 4 gld., zopet drugi 3 gld., zopet tretji 5 gld. itd. itd. Novci dobajajo iz

Maribora, kjer je glavna denarna zaloga. Govori se, da dobivajo ti ljudje novce od „nemškega šulferajna“. Zdi se mi, da bode to resnica. — Dalje mi je omeniti, da hodijo korteši nemčurske stranke od hiše do hiše ter trobijo ljudem na uho: ne volite duhovnov, ti le zase gledajo, ne za vas. Neki tukajšnji „dolgonožec“ znebiti se svojega imetja, roma po naših Halozah, zopet drugi — v Ptui zdaj velik mož — prilizuje se ljudem in obeta jim nove ceste, če tega volijo in ne družega.

Res, mi ne vemo, kaj ti ljudje hočejo, kajti kandidata bi radi postavili, pa nikdo neče prevzeti, vsak se boji blamaže, zato hočejo na skrivnem delati za nekega Piska. Naj le piska, bode že spiskal. Res, nemčurji so res zvitji pa delavni ljudje in tudi peneze imajo na razpolaganje. Ko bi bilo mogoče zmagati, bi ti ljudje zmagali, toda potolaženi naj bode, predno oni v našem okraji zmagajo, tekla bode Drava proti Korotanu. Za to bodedo skrbeli. Treba bode tedaj nekoliko tem ljudem, ki s podmitovanjem kvarijo in begajo ljudstvo, na prste pogledati. Vlado in naše poslance pa opozorimo na delovanje „nemškega šulferajna“, če ne bode prepozno.

Ugovorni obravnavi „Slovenskega Naroda“ pred dež. kot tiskovnim sodiščem.

V Ljubljani 11. avgusta.

I.

Prva obravnava tikala se je konfiskovanega telegrama Žužemberških rodoljubov, v katerem se kliče slava „Sokolu“ in „Pereat“ redaktorju Šukljeju. Konfiskacija odredila je c. kr. deželna vlada, ki v dopisu do c. kr. deželne sodnije navaja uzroke konfiskacije. Dopis pravi, da je slo društvo Sokol in pevski zbor Čitalnični (gosp. Šuklje tega pri mestni delegirani sodniji ni hotel priznati. Op. por.) mimo kazinskega vrta, da je bilo nedostojno vpitje, vmes pa da so se slišali klici: „Krepaj Švaba!“ „Prokleti Švaba!“ in „Smrt Švabu!“ Najnovejši dnevnik, kot list vlade, je to obnašanje okaral, na kar se je z druge strani odgovarjalo in odobravalo obnašanje „Sokola“. To nepostavno obnašanje „Sokola“ hoče se odobravati i v telegramu Žužemberških narodnjakov, ker se kliče „Sokolu“ „Slava“, redaktorju Šukljeju kot pisatelju karajočega članka pa „Pereat“.

Državnega pravdnika namestnik g. Pajk se popolnem oslanja na te uzroke, po katerih bi bil „Sokol“ grešil proti §. 11. postave z dne 20. aprila 1854. leta.

Ker se v brzojavki odobrava nepostavno dejanje, je to pregrešek po §. 305 k. z. in zato državni pravdnik predlaga, da se ugovor urednika „Slov. Naroda“ zavrže.

Dr. Zarnik pravi, da uredništvo „Slovenskega Naroda“ ni napravilo ugovora z namenom, da se doseže kak uspeh, nego iz radovednosti, kako bode visoka vlada to konfiskacijo opravičila. Da bode opravičenje tako velika umetnost, ne bi bil mislil, kajti zdi se mu tako, kakor če bi bil kdo žejen in bi šel po vodo namesto v Ljubljansko „Zvezdo“, kjer je znano dobra voda, naravnost po vodo k Savici. Ako stoji v telegramu „Pereat Šuklje“, ni to nobeno kaznjivo dejanje, kajti Šuklje ni vladna osoba. „Sokolu“ se pred kazinskim vrtom ne more očitati nobeno kaznjivo dejanje, to je izpovedal pred mestno delegirano sodnijo šef policije mag. svetnik g. Perona. „Smrt Švabu“ je hrvašk izraz, ki se nikdar ne čuje v Ljubljani, ko bi se sploh kaj klicalo, klicalo bi se „Smrt nemškutarju!“ Čudno je, da jednaka, prej priobčena telegrama iz Trsta in Mozirja, nesta napolnila niti državnega pravdnikstva niti deželne vlade h konfiskaciji, dočim je telegram Žužemberških rodoljubov na jedenkrat kaznjivo dejanje. Tako postopanje, pravi zagovornik, je, da se blago izrazi, naravnost čudno. Da bi preiskaval z mikroskopom, ne najde kaznjivega dejanja v telegramu. Šuklje je na Slovenskem kot oficijozen pisac jako nepriljubljena osoba, in ker je napadel „Sokola“, kakor že tudi mnogo družih in bo še napadal, kar mu bo še v glavo palo, dokler bo imel svoj list, ker Šuklje smatra napade kot „sport“, zato so mu Žužemberški rodoljubi kot te stroke „sportsmanu“ zaklicali „Pereat“, kar pa ne more biti kaznjivo dejanje. Dr. Zarnik konečno priporoča, naj se ugovor proti konfiskaciji odobri.

Državnega pravdnika namestnik g. Pajk odgovarja, da zavoljo „Pereat Šuklje“ ni bil list zasežen, le za to, ker se v telegramu „Slava“ kliče

„Sokolu“, z ozirom na demonstracije pred kazinskim vrtom. Da državno pravdnštvo ni konfiskovalo, ima uzrok v tem, ker uradno ni ničesar vedelo, da se je prigodilo kako kaznjivo dejanje, ali pa, da se vrši kaka preiskava. To pa je bilo znano vladi, ki preiskavo vodi.

Ko je g. dr. Zarnik prav dobro repliciral, česar pa ne moremo priobčiti, se je objavila razsodba, da se ugovor ne usliši.

Uzroki, katere je navel predsednik sodišča g. Kapretz, naslanjajo se povsem na dopis deželne vlade.

II.

Druga obravnava vršila se je zaradi interpelacije dr. Zarnika v mestnem zboru in zaradi odgovora župana g. Grassellija.

Razlogi, s katerimi se je konfiskacija potrdila, so ti-le: Vprašanje dra. Zarnika in odgovor župana Grassellija sta osnovana tako (kakor sta tiskana v „Slov. Narodu“), da hočeta naredbe deželne vlade ponižavati.

Dr. Zarnik primerjajoč najnovejši dnevnik k „Tagblattu“, dolži vladni list rovanja, tudi s tem, da trdi, da je poročilo v vladnem listu izmišljeno in zlagano. Da je pa ta dnevnik res vladni list, to je razvidno iz tega, ker je že večkrat v člankih naglašal svojo direktno zvezo z vlado itd. Tedaj se more smatrati dotični članek kot izjava deželne vlade. V odgovoru, ki se podtika v „Slovenskem Narodu“ županu g. Grasselliju, se trdi, da bode od vlade pričeta preiskava imela negativen rezultat, kar je razžaljenje vladne avtoriteta, kajti Ljubljanski župan je podrejen deželni vladi, kot načelnik redarstva.

Dr. Zarnik pravi: Da je najnovejši dnevnik vladni list, o tem ni dvoma, saj brez koleka izhaja. Kar se tiče interpelacije, stavila se je za to, da bi se po županu, po prvi uradni osebi v mestu, kajti župan je vladna osoba, kakor okrajni glavar, v mestu zvedelo, kaj da je na teh izgrelih resničnega. Interpelacija imela je jako dobrodejen namen, da se občinstvo pomiri in da bi videlo, so li popisi izmišljeni ali ne.

Sodišče je z ozirom na prej navedene uzroke zavrglo ugovor.

Dr. Zarnik prijavil je takoj proti obema razsodbama priziv.

Domače stvari.

— (Presvitli cesar) potrdil je z Najvišjim odločilom z dne 31. julija t. l. po deželnem zboru kranjskem skleneno postavo, da se na Bloški Polici, Babnem polji in na Rakeku napravijo mitnice.

— (Volilni shod) je 15. t. m. ob 3. popoldne v Slatini, kjer se predstavi gosp. Božidar Raič volilcem. Nadejamo se mnogobrojnega obiska.

— (P. n. volilcem Ptujkega volilnega okraja.) 19. t. m. zbirajo se volilci ob 9. uri v „Narodnem domu“, od koder se odrine skupaj na volišče.

— (Iz Središča) se nam piše, da se je število ondotnih narodnih volilcev vsled reklamacij g. Robiča pomnožilo od 137 na 152 in je jednoglasna izvolitev g. prof. Kunsteka tam gotova. — Posnemajmo jih!

— (Deželno obrambeno ministerstvo) vrnilo je načrte za novo vojašnico v Ljubljani z dostavkom, da proti zgradbi po teh popravljenih podrobnih načrtih ni nobenega zadržka. Nova vojašnica bode toliko, da bode prostora za polkovni štab in tri batalijone.

— (Popravek.) Računski svetnik gospod Luckmann ni imenovan po novem Ljubljanskem knezoškofu, ampak po vladi, a le začasnim upraviteljem knezoškofijskim.

— (Iz Šent Vida pri Zatičini) se nam piše: Najnovejši dnevnik mora zaradi naročnikov v jako veliki zadregi biti. Pred kratkim strašil je po našem kraji nek agent zavarovalne banke A. ter na vse pretege usiljeval ljudem slovenski „Wochenblatt“ in — Ljudski glas. Hvalil je omenjena lista, kolikor je mogel, o Ljudskem glasu je celo trdil, da ga podpira vlada. Pravil je, da mu na razne poštno postaje pošljejo po več izvodov omenjenih listov, za katera potem on nabira naročnikov. Ne da bi ga kdo vprašal, povedal nam je, da je na Ljubljanskem močvirju ujel nekoliko naročnikov — v Velikih Lašičah pa so mu neki brali levite ter njemu in omenjenima listoma dali „consilium abeundi“. — Posebno dobro se jim ne more goditi, če morajo na tak način naročnikov iskati.

— (Nova tovarna.) Ker je dosedanjo tovarno za žične žreblje (drahtstiftenfabrik) v Poljskih ulicah kupil g. Ivan Knez ml. iz Spodnje Šiške, postavil si bode tovarnar g. I. Globočnik iz Železnikov blizu takozvane „Schmierfabrik“ novo tovarno, ki bode večja od prejšnje. Nova tovarna mora do 1. novembra t. l. biti gotova. Delo je prevzel zidarski mojster g. F. Zupančič.

— (Utihotapiti) je hotel predvčeraj po noči neki mesar po cesti z Rožnika celo zaklano kravo, ki je bila že razsekana, s kožo vred. Vozil je prav počasi proti kolibi užitninskega paznika, ki je tam nastavljen. A dospel blizu hišice užitninskega paznika, pogнал je konja v dir. A ujeli so ga, odvzeli mu vso zaklano kravo in še veliko globo bo moral plačati. Kdaj se bode vender odvadili ljudje na ta način hoteti goljufati mestni užitninski zakup. Naj bi jim vender jedenkrat zasvetila luč spoznanja, da je to sramota in da goljufajo svoje someščane in sami sebe.

— (Tatvina.) Danes zjutraj ukral je štirinajstletni Brajer g. Mariji Nedvedovi, najemnici gostilnice „pri Kroni“ iz listnice na mizi štiri petake, si kupil mošnjček, vanj spravil 19 gold., vse vkupe pa pod francišanskim mostom pod kamen skril. Ker je gostilničarka Brajerja najela, da je keglje nastavljal, se je takoj sum obrnil nanj. Policija ga je takoj ujela. Brajer je obstal in tudi pokazal pod mostom skriti denar. Ker ima Brajer tudi drugo tatvino na vesti, ker je v mestnem kopališču okral blagajnika g. pl. L., izročil se je deželni sodnji. — Včeraj ukrala je Neža Gladina, 18letna vlačuga iz Trebnjega, Rezi Ogrinovi, delavki v tabačni fabriki skoro vso obleko in potem ubežala. Porabila je priliko, ko hišne gospodinje ni bilo v stanovanju, da se je splazila v stanovanje.

— (Gasilno društvo na Vrhniki) priredi v nedeljo 17. dan t. m. na dvorišču gostilnice „pri Mantovi“ tombolo v prid svojemu zalogu. Začetek je napovedan za 3. uro popoldne. Dobitki bodo lepi in razni. Kartica stoji 20 novcev. — Vabila na to dobrodelno veselico razglašena so utrkvistično, s slovenskim in nemškim jezikom, — znamenje torej, da je nemščina potrebna.

— (Ivan Rendić, hrvatski kipar.) Tržaški list „Independente“, sicer ljut sovražnik vsega slovanskega, vendar poveljuje Ivana Rendića, hrvatskega umetelnika. Ivan Rendić, kateri je v Tržaški razstavi predstavljal hrvatsko kiparsko umetelnost in po svojih razstavljenih doprskih kipih zelo zasluž, je rojen umetnik. Že kot deček kazal je prirojeno nadarjenost in v svoji domovini na otoku Brači pri živini na paši izdeloval je podobe iz ilovice. Slučajno je pozneje prišel v Trst, kjer ga je poučeval stari Maseotto v kiparstvu. Potem je bival v Benetkah, kjer se je šolal pri Drupéji, kateremu ga je priporočil Nikolo Tomaseo. Rendić je neutrudljiv delavec. Ne moremo popisati in naštetih vseh del, katera je že izvršil. Preko 100 njegovih doprskih kipov se nabaja po Dalmaciji in mnogo tudi v Zagrebu. Najnovejše Rendićevo mojsterski dovršeno delo sti dve doprsni podobi za Gorupovo obitelj na Reki. V Tržaški razstavi se vidita dva doprsnika, katerih jeden predstavlja H. Memellija, drugi Črnogorskega kneza in oba sta vrlo lepa in umeteljsko dovršena proizvoda hrvatskega umetelnika. Sosebno knežev obraz je tako izvrstno in krasno vsposodbljen, kakor bi bil fotografiran in tudi skupna celota vsega doprsnika je bistroumo, duhovito in umeteljno dovršena.

Telegram „Slovenskem Narodu“:

Dunaj 13. avgusta. S cesarskim patentom z dne 8. t. m. skliče se deželni zbor gališki na 2. dan septembra. „Fremdenblatt“ potrjuje, da bode Kalnoky v kratkem Bismarcka obiskal.

Razne vesti.

* (Kaj se človeku, če postane minister, lahko primeri.) V mičnem kopališču Islu je tako silno pomanjkanje stanovanj, da je zadnjič tja dospel trgovski minister baron Pino, ker ni dobil v celem trgu niti jedne majhne sobice za prenočišče, v železno-cestnem vozu prvega razreda prenočiti moral.

* (Goljufija v solnem oskrbništvu.) Iz Črnovic se piše: Pred več dnevi je v blagajni čneji sobi solnega oskrbništvu v Kaczyki v Bukovini tukajšnje deželne blagajni namenjen zvezek bankovcev v vrednosti 6000 gld. izgubil. Takoj poslana sodnijska komisija je pri pregledovanju in primer-

janji, uradnih knjig, blagajnice in zaloge soli našla zgubo 1300 metr. centov soli v vrednosti preko 11.000 gld. Vsled tega je komisija davkarja Vinka Hrasseka in priglednika Ivana Kudlo prijela, in potem v ječo tukajšnje deželne sodnije oddala.

* (Velika povodenj v Sebastopolji.) Iz Odese se piše, da je 11 (23) pr. m. Sebastopolj zadela velika nesreča. Od 8. ure zjutraj pa do jedne ure popoldne je dež ob hudem vremenu kar s curkoma lil in naredil veliko škodo po mestu in vsej okolici. Ploha je vse hiše, katere stoje ob Balki pri topniškem zalivu, tako zalila in spodkopala, da se jih je mnogo podrla. Voda v reki Balka je čuda hitro narastla, se razlila iz struge, pokoučavala in pustošila strašansko na dolgo in široko. Mej nalivom so utonili trije otroci in več kmetov, ki so bili na polji pri delu. Tudi nekaj državnih poslopij je voda močno poškodovala, tako n. pr. državno dohodarstvo. Samo v mestu je naliv napravil škode še čez 200.000 rubljev. Koliko znaša škoda v okolici Sebastopoljskeje še ni znano.

* (Cepljenje koz zoper pasjo steklino.) Pariški uradni list „Journal Officiel“ priobčil je te dni poročilo po ministerstvu nalašč za preiskavo Pasteurjevega cepljenja koz sestavljene komisije. Strokovnjaki so potrdili resnico novega zdravila zoper pasjo steklino in se izjavili, da so se skušnje dobro obnesle. 23 psom so kože stavili, 19 pa ne, potem so vseh 42 psov pustili, da so jih stekli psi popadli, ali pa so jih sami zdravniki s strupom stekline zavedali. Onih 23 psov, ki so imeli kože stavljene, je ostalo popolnoma zdravih, zadnjih 19 je pa bolj ali manj za steklino zbolelo.

* (Meseca julija zmrznila.) Iz Bludenca se piše 4. t. m.: Pred 12 dnevi sta se iz bližnje vasi Brand podala dva kmeta čez goré v sosednjo Svico, da bi od tam kavo čez mejo utihotapila. Ker ju ni bilo o pravem času domov, se polasti domačih tem večja skrb in bojazen, ker je mej tem nastalo neugodno in mrzlo vreme. Takoj gre več vaščanov ju iskat. Pa zaman. Še le včeraj so našli zgubljenca na višini Scesaplane, jednega sedečega in drugega ležečega, toda oba — zmrznena.

* (Zaroka perzijskega prestolonaslednika.) Po poročilih iz Teherana se je najstarejši šahov sin, cesarjevič Muzzafer Eddin, kateri je zdaj cesarjev namestnik v pokrajini Täbris, s hčerjo perzijskega vojnega ministra kana Mirze Jussufa zaročil. Kan Mirza Jussuf je neizmerno bogat in je spremljeval svojega gospodarja po evropskem potovanju. Nevesta, katero bo cesarjevič vzel za soprogo, pa ni ravno njegova prva in jedina ljubimka, kajti Muzzafer Eddin ima doma s krasotkami dobro založen harem, kateri ni dosti manjši od očetovega.

* (Najnovejši Mazepa.) Pred tremi leti se je 34letni Henry Burbank rodod Anglež, naselil s svojim starejšim prijateljem Wilsonom v severni Nebraski (v Ameriki) mej travnatimi planjavami, kjer se zdaj sosebno peča z živinorejo. Bil je samec, njegov prijatelj Wilson pa je imel lepo mlado ženko. Unela se je, kakor se prerado večkrat zgodi mej samcem in mlado krasotico goreča, a prepovedana ljubezen, za katero je osleparjeni soprogo kmalu zvedel in sklenil se strašansko maščevati nad svojem tekmečem. Wilson nspade jedenkrat po noči Burbanka, ga zveže, mu pohromi ude, in ga priveže na hrbet neobuzdanemu in divjemu meh'kanskemu konju, katerega zapodi v beg. Iskri konj divja in drvi obležen z nenavadnim bremenom vedno dalje in dalje, po dnevi in po noči, v jednomer čez hrib in plan. Sedmi dan še le so ga pri 200 milj oddaljenosti na samoti stojičej hiši ustavili ondotni prebivalci in ga oprostili čudnega tovara. Burbank, ki je že prvo noč na divjem begu zaveš zgubil, se ni nič zavedel. Ko so nesrečnega moža rešili iz strašnega položaja, ni mogel govoriti. Še čez dolgo časa, ko so ga zopet k zavesti pripravili, se mu je razvezal jezik, da je povedal svojim rešiteljem o uzroku in skrivnosti svojega strašnega trpljenja. „Cow-boys“ so se zaprisegli, kedar Burbank ozdravi, se nad nečloveškim Wilsonom tudi nečloveško in strašno znositi in maščevati. Način maščevanja teh ljudij je pa še hujši, nego je bil Wilsonov.

* (Globok vzdihljej.) Debeluh (debelo gleda in poslušaj, kako občinstvo v gledališču igra izslikava, in reče:) Jojmene! kako to dramo izživigavajo; to je hrup in razsajanje; hvala bodi Bogu, da nesem jaz postal dramatični pesnik!

Poslano.

Man muss nur artig sein und wollen,
Sonst kommt das Müssen und dann fehlt der Dank.
Grillparzer.

(Izpred sodišča.) Dne 31. julija t. l. vršila se je pred c. kr. okrajnim sodiščem v Z. kazenske obravnava zoper gospoda zdravnika X. zaradi prestopka zoper varnost časti v smislu § 496 k. z. Gospod X. drznil se je dne 7. julija 1884 v javnej gostilni v pričjo več ljudij zasramovati in psovati vse časti vredni dami, gospodično učiteljico Y. in nje mater, v njiju nenavzočnosti s sramotljivimi besedami: „pemske k . . . , kanalijske, böhmische gesindel, böhmische ludern“. — Naravno je bilo tedaj, da sti dami na tak surov in za omikanega človeka jako nepristojen napad na neomadeževau

